

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr.

Wilno, dnia 5 listopada 1932 r.

81.

T r e ś ć n u m e r u :

LOTWA.

Kronika: 1. Przewidywane zmiany w rządzie. 2. Zblokowanie handlu zagranicznego państw nadbałtyckich. 3. Kolejny antypolski artykuł „Pehdeja Brihdi”. 4. Nowy poseł niemiecki w Rydze. 5. Handel z Polską. 6. Zadowolenie mniejszości narodowych ze szkół z łotewskim jęz. wykładowym. 7. Komisja do prac przygotowawczych w sprawie utworzenia łotewsko-estońskiej unii celnej. 8. Postulaty przemysłowców łotewskich w sprawie zmniejszenia odsetek od pożyczek. 9. Organizacja prac leśnych. 10. Komisja do regulowania eksportu masła. 11. Taktyka socjaldemokratów w ujęciu „Brihva Zeme”.

ESTONJA-

Kronika: 1. Zadania nowego rządu. 2. Widoki na eksport bydła do Belgji. 3. Nowy sekretarz miejski w Tallinie. 4. 300-lecie śmierci Gustawa Adolfa. 5. Dzień spółdzielczości rolniczej. 6. Liczba protestowanych weksli we wrześniu. 7. 10-lecie straży granicznej. 8. Podwyższenie opłaty stemplowej i ceł. 9. Nagroda literacka naczelnika państwa.

x

x

LOTWA: 1. Przewidywane zmiany w rządzie. „Pehdeja Brihdi” /249/: W sferach politycznych krąży pogłoski, że partja osadników w związku ze swym ostatnim kongresem domagać się będzie drugiego przedstawiciela swego w rządzie. Dostałaby mu się teka bądź ministra Finansów, bądź teka min. Sprawiedliwości. O ile obecny członek partji osadników min. Spraw Wewnętrznych pozostałby na swem stanowisku, to na ministra Finansów przewidywany jest Blodnieks/leader partji osadników/. Mówi się również o tem, że tekę min. Finansów chce zatrzymać premier Skujeneeks. Poza tem do teki min. Sprawiedliwości pretenduje partja chrześcijan, wysuwając swego lidera Lukinsa. Partja chrześcijan nie chce uznać obecnego min. Spraw Zagr. Zarinsza za swego człowieka.

2. Zblokowanie handlu zagranicznego państw nadbałtyckich. „Industrie und Handel” /241/: W ostatnich czasach na Łotwie, Estonji i Litwie dostrzegane są tendencje, dążące do wzmożenia wzajemnej wymiany towarów na zasadach umów preferencyjnych, zmniejszenia taryf i t.d. Największymi rynkami zbytu dla towarów wymienionych państw nadbałtyckich są Niemcy i Anglja. Jednak rynki te nie są zagwarantowane. W związku z tem sądzić należy, że dążenie państw nadbałtyckich do znalezienia wspólnej bazy handlu zagranicą spotka się we wszystkich trzech krajach z należytem uznaniem. Zachodzi potrzeba zorganizowania eksportu masła z państw nadbałtyckich do Niemiec i Anglji a również stworzenia znośniejszych warunków eksportu lasu. Dałoby się to osiągnąć przez zorganizowanie przeciwwagi konferencji ottawskiej. Tego rodzaju zblokowanie polityki handlowej państw nadbałtyckich byłoby również pożądane dla Niemiec, które nie mogą zawrzeć na dłuższy czas umowy handlowej z któremkolwiek z tych państw, by nie narazić się na wykorzystywanie tej umowy przez inne państwa z tej samej grupy.

W 1931 r. wszystkie trzy wspomniane państwa importowały z Niemiec towarów na sumę 230 milj. marek. W ten sposób państwa nadbałtyckie zblokowane w jedną całość stanowiłyby poważny czynnik przy zawieraniu wspólnego paktu handlowego z którymkolwiek z krajów kościennych.

3. Kolejny antypolski artykuł „Pehdeja Brihdi”. „Pehdeja Brihdi” /247/ zamieszcza kolejny antypolski artykuł, atakując Polaków w Letgalji i polskie szkolnictwo. W szkołach polskich w Letgalji kulturuje się, zdaniem „Pehdeja Br.” ideję „Białego Orła i Ojczyzny” od morza do morza.

4. N o w y p o s e ł n i e m i o c k i w R y d z e . "Pehdeja Brihdi" /248/: Jak donoszą miarodajne źródła, obecny poseł niemiecki w Rydze dr. Stiewe zostanie odwołany. Na jego miejsce mianowany ma być referent spraw rosyjskich w Wydz. Wschodnim M.S.Z. dr. Markins.
5. H a n d e l z P o l s k ą . "Pehdeja Brihdi" /248/: W tych dniach przybyć mają do Rygi przedstawiciele M.S. Wojsk. i koncernu węglowego "Skarboferm". w celu podjęcia rokowań z miejscowymi firmami. Rokowania dotyczyć będą wzajemnej wymiany towarów. Dotychczas węgiel polski importowała do Łotwy jedynie firma "Vestexport". Obecnie Polacy zwrócili się z propozycją kupowania węgla do wszystkich firm importowych. Wzajemnie Polacy będą eksportować z Łotwy papier oraz udzielać obstalunku zakładom wojennym w Lipawie. W tych dniach udadzą się do Warszawy członkowie t-stwa zbliżenia polsko-łotewskiego Becinsz i Salnejsz w charakterze ekspertów w sprawie rozwoju stosunków handlowych między Polską a Łotwą.
6. Z a d o w o l e n i e m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h z e s z k ó ł z ł o t e w s k i m j ę z . w y k ł a d o w y m . "Jaunakas Zinas" /249/: Na posiedzeniu rady państwowej szkoły w Grzywie, w którym wzięli udział liczni przedstawiciele mniejszości narodowych, wyrażono podziękowanie ministrowi Oświaty Keninszowi za założenie tej szkoły. Rodzice Polacy i Rosjanie, którzy pierwotnie sprzeciwiali się założeniu tej szkoły, obecnie uznają konieczność współpracy z Łotyszami.
7. K o m i s s j a d o p r a c p r z y g o t o w a w c z y c h . w s p r a w i e u t w o r z e n i a ł o t e w s k o - e s t o ņ s k i e j u n j i c e l n e j . "Brihva Zeme" /248/: Gabinet Ministrów zatwierdził skład delegacji, która ma się zająć pracami przygotowawczymi w sprawie zawarcia unii celnej pomiędzy Estonją a Łotwą. W skład komisji wchodzi: Kacens /prezes/ i członkowie Munters, Zahts, Filholds, Apinis, Salnajs, Kirsbergs, Szwarcs, dr. Erhards i Kuraus. Estonja również wyznaczyła skład analogicznej delegacji.
8. P o s t u l a t y p r z e m y s ł o w c ó w ł o t e w s k i c h w s p r a w i e z m n i e j s z e n i a o d s e t e k o d p o ż y c z e k . "Brihva Zeme" /248/: Związek Łotewskich Przemysłowców i Rzemieślników wręczył premierowi i min. Finansów memoriał, w którym wskazuje na ciężką sytuację gospodarczą i prosi o zmniejszenie odsetków od pożyczek do następujących norm: w prywatnych instytucjach kredytowych do 8% rocznie, w Banku Łotewskim do 6% rocznie, w Banku Hipotecznym do 4% rocznie.
9. O r g a n i z a c j a p r a c l e ś n y c h . "Brihva Zeme" /248/: Dep. Leśny kończy już prace przygotowawcze w sprawie eksploatacji lasów. Ta ostatnia zatrudni ok. 6 tys. bezrobotnych. Przygotowany materiały leśny sprzedawać będzie Dep. Leśny, poczem uzyskane pieniądze prześle Dep. Ochrony Pracy. Z wyprodukowanego materiału leśnego wybudowanych będzie 2 tys. domków dla rodzin robotników rolnych.
10. K o m i s s j a d o r e g u l o w a n i a e k s p o r t u m a s ł a . "Brihva Zeme" /248/: W związku z wprowadzeniem monopolu na eksport masła, Gabinet Ministrów uchwalił stworzenie przy M-stwie Rolnictwa komisji, w skład której wszedłby prezes wyznaczony przez Gabinet Ministrów i po jednym przedstawicielu z Ministerstw Rolnictwa, Finansów, Spraw Zagr. i Kontroli Państwa. Komisja rozstrzygałaby kwestje związane z eksportem masła. Uchwały komisji wchodziłyby w życie po zatwierdzeniu przez ministra Rolnictwa.
11. T a k t y k a s o c j a l d e m o k r a t ó w w u j ę c i u "B r i h v a Z e m e" . "Brihva Zeme" /248/: Socjaldemokraci stosują dziwną taktykę względem komunistów i monarchistów. Z jednej strony bowiem socjaldemokraci skwapliwie ogłaszają dane o działalności monarchistów, a z drugiej potępiają kroki policji politycznej stosowane przeciwko komunistom.
- ESTONJA. 1. Z a d a n i a n o w e g o r z ą d u . "Siegodnia" /306/: Nowoutworzony gabinet Paetsa uważa za swe jedyne zadanie wyprowadzenie kraju z ciężkiej sytuacji ekonomicznej, w której się obecnie

Estonja znajduje. Gabinet Paetsa jest niewątpliwie powołany do realizacji takiego zadania, chociaż cudów od Gabinetu spodziewać się nie należy. Paets uważany jest za jednego z najpoważniejszych i najzręczniejszych polityków estońskich. Jak wiadomo, nowy rząd zamierza otrzymać od parlamentu szerokie pełnomocnictwa dla wprowadzenia w życie całego szeregu środków, mających wpłynąć na poprawę sytuacji gospodarczej.

2. W i d o k i n a e k s p o r t b y d ł a d o B e l g j i .
"Rev.Ztg."/250/: Od 1 listopada będą zniesione kontyngenty między Belgją a innymi państwami odnośnie przywozu żywego bydła. Dotychczas eksport bydła z Estonji do Belgji odegrywał znaczną rolę w jej handlu zagranicznym /w ciągu wielu lat po 100 sztuk rocznie/. Obecnie jednak okazuje się, że Lotwa uprzedziła Estonję, nawiązując układy z Belgją.

Czy więc na przyszłość Estonja może liczyć na możliwości eksportu, wkrótce to się okaże.

N o w y s e k r e t a r z m i e j s k i w T a l l i n i e .
"Rev.Ztg."/250/: Długoletni sekretarz miasta Tallin Traurich zostaje przeniesiony w stan spoczynku. Na jego miejsce mianowano sekretarzem dotychczasowego pomocnika sekretarza Pindinga.

4. 3 0 0 - l e c i e ś m i e r c i G u s t a w a A d o l f a .
"Rev.Ztg."/251/: Związek szwedzko-estoński postanowił uczcić pamięć wielkiego króla 6 listopada nabożeństwem żałobnym w całej Estonji. Szczególnie uroczystym będzie obchód ten w Tallinie.

5. D z i e Ń s p ó ł d z i e l c z o ś c i r o l n i c z e j .
"Rev.Ztg."/251/: W Tallinie obchodzono dzień spółdzielczości rolniczej. Zebranie otworzył przemówieniem przewodniczący rolnego związku rewizyjnego minister Hünerson, poczem nastąpiły inne referaty. Rozpatrywano następujące kwestje:
1/organizacja sprzedaży mleka w miastach /min.Hünerson/;
2/Propaganda odnośnie konsumpcji mleka /dyrektor Izby Rolnej Kind/;
3/Przegląd rynków masła /dyr."Estonja" Uritam/;
4/Stan rolnictwa i warunki kredytu /prezydent Banku Rolnego dr.Johanson/;
5/Wpływ wszelkich rolnych ustaw ochronnych na działalność banków spółdzielczych /inspektor instytucji kredytowych Wendelin/.

6. L i c z b a p r o t e s t o w a n y c h w e k s l i w e w r z e ś n i u .
"Rev.Ztg."/250/: Liczba protestowanych weksli wyniosła we wrześniu 4.277 o wartości 845.000 koron.
W ciągu pierwszych 9 miesięcy 1932 r. poszło do protestu ogółem 51.994 weksli, ogólnej wartości 9.320.000 kor./, w roku ubiegłym w tym samym czasie 67.003 wartości 14.936.000 koron/.

7. 1 0 - l e c i e s t r a ż y g r a n i c z n e j .
"Rev.Ztg."/251/: 1 listopada obchodziła estońska straż graniczna dziesięciolecie swego istnienia.
Działalność straży przedstawia się następująco: w ciągu 9 i pół lat estońska straż graniczna przejęła 149 koni z wozami, 140 łodzi, 22 rowerów, należących do przemytników, których ogółem ujęto 3.525 osób. 4.604 osób ujęto przy usiłowaniu przejścia przez granicę wschodnią nielegalnie.

8. P o d w y ż s z e n i e o p ł a t y s t e m p l o w e j i c ł a .
"Rev.Ztg."/251/: Na posiedzeniu parlamentu, które się odbyło 1 listopada, poseł socjalistyczny Jyeäär podał projekt zwiększenia opłaty stemplowej o 100%. Projekt ten został odrzucony.
Pozatem rozpatrywano projekt zwiększenia cła.

9. N a g r o d a l i t e r a c k a n a c z e l n i k a p a ń s t w a .
"Rev.Ztg."/251/: Naczelnik państwa wyasygnował nagrodę literacką za najlepsze dzieła beletrystyczne. I nagroda wynosi 1500 koron; II - 1000; III - 750 koron.

B7